

**STOCKHOLMS
STADSHUS AB**
En del av Stockholms stad

Sid. 1 (24)

2019-09-23

Utfallsrapport Tertial 2 2019

Stockholms Hamn

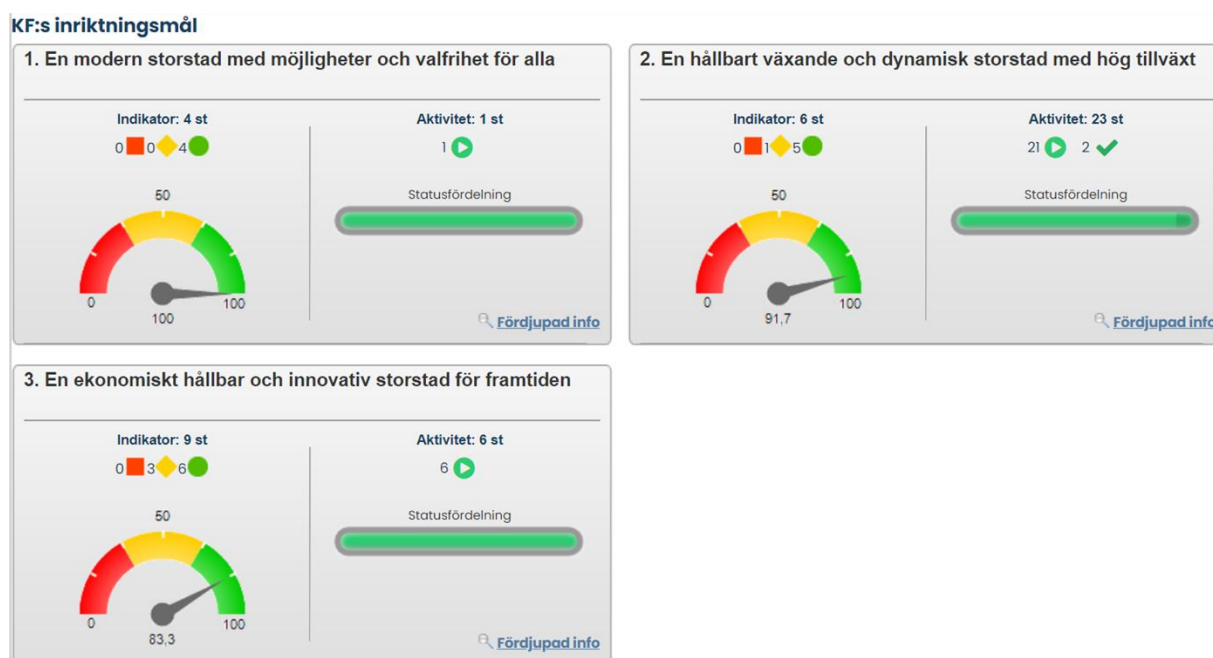
Innehållsförteckning

Sammanfattande kommentar.....	3
Analys av ekonomisk utveckling	3
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	4
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	4
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	5
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	5
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	5
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	6
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	6
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	8
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	10
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	13
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	14
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	19
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	19
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	20

Bilagor

Bilaga 1: Stora projekt P2 T2 2019

Sammanfattande kommentar

Analys av ekonomisk utveckling

Det blev en oväntat snabb inbromsning av högkonjunkturen. Svenska BNP minskade oväntat det andra kvartalet i år. Högkonjunkturen bedöms ändå bestå under 2019, men den ebbar gradvis ut nästa år. Inflationen faller tillbaka i år och blir något lägre än två procent både i år och nästa år.

Risken för en ytterligare upptrappning av det internationella handelskriget, brexit och konflikterna i Mellanöstern skapar osäkerhet och försämrar tillväxtutsikterna på ett globalt plan, inte minst i Europa. Om något bedöms riskerna ha ökat under sommaren.

Den finska ekonomin visar tillväxt, men den ekonomiska utvecklingen i Baltikum väntas inte vara lika stark som under de senaste åren. I Ryssland är den ekonomiska utvecklingen däremot fortsatt osäker och hämmas av handelskonflikter med EU, USA, Kina m.fl.

Merparten av Stockholms Hamnars fastighetsbestånd är beläget i Frihamnen. Detta är ett område i utvecklingsfas från industriklassade byggnader till bostäder, kontor- och publika verksamheter. En stark motor i detta är en expanderande region med Norra Djurgårdsstadens som växer ihop med områdena Frihamnen och Värtahamnen.

Totalt beräknas den prognosticerade omsättningen för 2019 uppgå till 895 Mkr, en minskning med tre Mkr jämfört med budgeten 2019. Mot budgeten är det en marginell förändring i antalet färjepassagerare och i godsvolymer under 2019. På grund av Louddens stängning 31 december 2019 räknade vi med en fortsatt minskning av bulkvolymerna under 2019 i budgeten. Det är samma antagande i prognosen. På kryssningssidan är det något färre antal fartygsanlöp än i budgeten. Det är dock en fortsatt ökning av antalet passagerare på grund av att fartygen blir större.

På fastighetsidan är ökningen inte lika stor som i budget. Arbetet med att omförhandla hyresavtal fortsätter. Det ser ut att bli något färre nyuthyrningar än budgeten. Under slutet av perioden beräknas vakansgraden i fastighetsbeståndet ligga på sju procent. Det är något högre än budgetens fem procent.

Prognosen för 2019 innebär att det budgeterade resultatet på 94 Mkr infrias.

Stockholms Hamnar genomför ett antal omfattande projekt för att möta regionens behov av effektiv hamnkapacitet i ett långt perspektiv. Investeringarna i byggnader, anläggningar och inventarier beräknas 2019 uppgå till totalt 1 338 Mkr (budget 1 151 Mkr) i koncernen. Av det totala investeringsbeloppet upparbetas 1 127 Mkr i Stockholm Norvik Hamn under året. Under 2020 kommer den nya hamnen att tas i drift. I övriga anläggnings- och fastighetsprojekt är investeringarna 211 Mkr.

Nettoupplåningen bedöms uppgå till 5 440 Mkr. Det är 459 Mkr mer än den budgeterade upplåning, 4 981 Mkr, per den 31 december 2019. Det är en ökning av skulden med 1 055 Mkr under året. För att klara finansieringen har kreditlimiten på koncernkontot ökat med 200 Mkr till en total limit på 5 600 Mkr. För den totala skuldportföljen bedöms räntan under budget 2019 hamna på strax under 0,9 procent. Det är något lägre än den budgeterade låneräntan på 0,95 procent. För 2018 var det en genomsnittlig ränteprocent på 1,01 procent.

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Analys

Stockholms Hamnar har som vanligt tagit in extrapersonal under sommaren och kryssningssäsongen. De flesta av dem är ungdomar. Antalet ligger runt 35 personer som erbjudits sommarjobb. Det är arbetsuppgifter av skiftande karaktär, t ex i trädgårdsgruppen, som kryssningsvärdar eller som slussvakter mm.

Under sommaren har Hamnen tagit emot 20 ungdomar som fått feriejobb via Arbetsmarknadsförvaltningen.

Personer som tidigare anvisats plats via Jobbtorget har i två fall fått förlängda uppdrag inom Stockholms Hamnar.

Stockholms Hamnar har tagit emot två tekniksprångare under 2019, en tjej och en kille.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
	 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	35	35	10 st	
	 Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	1	1	1	
	 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	14 st	14	10 st	
	Analys I år har Stockholms Hamnar tagit emot 14 ungdomar mellan 16-19 år				

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
		för feriejobb och som avlönats av Hamnen. Utöver detta har Hamnen tagit emot 20 ungdomar för feriejobb, men som anvisats och avlönats av Staden centralt.			

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Analys

Stockholms Hamnar utvecklar trygga, säkra och tillgängliga hamnområden med terminaler för gods och passagerare. Genom att vara en välkomnande hamn med trygga och attraktiva kajer stöttar vi lokalsamhället med trivsamma, säkra och tillgängliga hamnområden som skapar välbefinnande och livskvalitet för resenärer, besökare och stockholmare. Allmänna och öppna delar som är en levande del av staden. Under 2019 fortsätter, som planerat, underhållet av Stadens kajer. I budgeten för Stockholms Hamnar finns medtaget upprustning och underhåll till ett värde över 40 Mkr under 2019. Där förutsättningar finns ska denna upprustning verka för levande bottenvåningar.

Stockholms Hamnar fortsätter att ta sitt ansvar som en professionell hyresvärd ur ett hållbarhetsperspektiv. Anpassningarna som görs i Hammens fastighetsbestånd syftar till att lokalerna ska vara tillgänglighetsanpassade. Det bygger på planen för funktionshinderfrågor som innebär att alla ska kunna förflytta sig, vistas i inne- och utemiljön samt få information utifrån sina förutsättningar. Det senaste exemplet på en byggnad som uppfyller de nya kraven är den nya terminalbyggnaden på Värtapiren. Den erbjuder, inte bara resenärerna utan även stockholmarna tillgång till en fin del av hamnområdet.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Upprätthålla en god beredskap för att hantera oförutsedda händelser inom respektive ansvarsområde, vilket bl a innebär att berörda funktioner utbildas och övas kontinuerligt samt att upprätta planer för ledning och kommunikation.	 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)			100 %	

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Säkerställa att stockholmarna som kommer i kontakt med kommunkoncernen ska behandlas och bemötas likvärdigt och respektfullt.					 Kommunikation med stockholmarna
					Analys Kommunikationen är ett löpande arbete. Fokus under de två första tertialen har varit kommunikation kring ny hamn i Norvik och framtida utveckling i Värtan/Frihamnen samt information om sjöfartens fördelar.

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

—

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Aktivt delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardiseringar					 Göra en översyn (utifrån relevans och nytta) av de internationella sammanhang på miljöområdet där Stockholms Hamnar ska delta
					Analys Översyn pågår under detta år. Stockholms Hamnar är sedan länge med i flera internationella hamnsammanhang, bl.a. BPO (Baltic Ports Organization), ESPO (European Sea Ports Organisation) samt Cruise Baltic. Inom dessa sker miljöarbete i olika former. <ul style="list-style-type: none"> Hittills i år har Stockholm

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					<p>s Hamnar bl.a. deltagiti BPO:s Environmental Working Group och i HELCOM samt även Cruise Baltic.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett samarbete har påbörjats med andra hamnar runt Östersjön angående elanslutning av fartyg. I september 2019 genomfördes en workshop, på initiativ av Stockholm s Hamnar, där olika aspekter och behov av fortsatt samarbete om utbyggnad av elanslutningar i Östersjöhamnar identifierades. • SH jobbar med andra hamnar (bl.a. Helsingfors) om mottagning av svart/gråvatten från fartyg.
 Samordna och finansiera stadens fortsatta medverkan i					 Skapa förutsättningar för att kunna utnyttja

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
ÅF Offshore race, Stockholm Gotland runt					Stockholms Hamnars kajer vid genomförandet av ÅF race
					Analys Aktiviteten genomförd. ÅF offshore race 2019 genomfördes den 30 juni.
 Skapa goda förutsättningar för att kryssningstrafiken fortsatt ska kunna utvecklas och vara en del av tillväxten för regionen genom att tillsammans med Stockholm Business Region AB bidra till besöksnäringen	 Kryssningsanlöp			295	
	Analys	Antalet bokade kryssningsanlöp pekar på 16 färre anlöp jmf med budget. Budgeten bygger på det antal förbokningar för 2019 som gällde per hösten 2018. Det finns olika skäl till avbokningarna, varav en är dåligt väder. Trenden är samtidigt att antalet passagerare per anlöp ökar.			
					 Tillgängliggöra våra anläggningar för kryssningsfartyg och genomföra kryssningsanlöp.
					Analys Innan kryssningssäsongen skedden en noggrann planering av fartygsanlöpen tillsammans med rederierna och andra parter.

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Analys

Stockholms Hamnar utvecklar trygga, säkra och tillgängliga hamnområden med terminaler för gods och passagerare. Genom att vara en välkommande hamn med trygga och attraktiva kajer stöttar vi lokalsamhället med trivsamma, säkra och tillgängliga hamnområden som skapar välbefinnande och livskvalitet för resenärer, besökare och stockholmare. Under 2019 fortsätter, som planerat, underhållet av Stadens kajer. I prognosen finns medtaget upprustning och underhåll till ett värde av drygt 40 Mkr.

Stockholms Hamnar fortsätter att ta sitt ansvar som en professionell hyresvärd ur ett hållbarhets-perspektiv. Anpassningarna som görs i Hamnens fastighetsbestånd syftar till att lokalerna ska vara tillgänglighetsanpassade. Det bygger på planen för funktionshinderfrågor som innebär att alla ska kunna förflytta sig, vistas i inne- och utemiljön samt få information utifrån sina förutsättningar. Det senaste exemplet på en byggnad som uppfyller de nya kraven är den nya terminalbyggnaden på Värtapiren. Den erbjuder, inte bara resenärerna utan även Stockholmare tillgång till en fin del av hamnområdet.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Energianvändningen ska minska med 50 % från år 2005 till år 2025					 Vidareutveckla Stockholms Hamnars arbete med energibesparingar
					Analys Arbete med energibesparingar inom Stockholms Hamnars fastighetsbestånd pågår enligt plan. Genomförda inventeringar visar på fortsatt besparingspotential. Arbete pågår med plan (för 2020-2023) för kartläggning av verksamhetselen och planen beräknas vara klar i slutet av 2019. Effektiviseringar är genomförda för drivmedelsanvändningen på Containerterminalen. Energibesparingsarbete avseende drivmedelsanvändningen i uthamnarna är ännu inte påbörjat.
 Medverka för att stadens mål om ett ökat bostadsbyggande uppfylls samtidigt som den rörliga sjötrafiken värnas					 Aweckling Loudden och övriga ytor
					Analys Projektet med awecklingen pågår intensivt. Alla arrendeavtal upphör per 31/12 2019. Detta enligt skriftlig överenskommelse med resp bolag. Bolagen har påbörjat arbete med rivning och sanering. Bolagen har anstånd med rivning och sanering till senast utgången år 2021. Två områden är redan klara. Hamnen har i enlighet med beslut från tidigare diskussion med Stadshus AB ej tagit upp någon reservering av kostnader för sanering.
 Stockholms hamnar ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att stadens					 Uppgraderad kajstrategi
					Analys En grupp inom Stockholms Hamnar har tillsatts och externt

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
kajer blir levande med mötesplatser genom revidering av kajstrategin med syfte att tillgängliggöra kajerna för folkliv, restauranger och caféer					konsultstöd ska upphandlas. Arbetet sker i samverkan med andra aktörer inom Stockholms stad och kommer att avrapporteras under 2019.
 Utvärdera projektet "Bo på båt" och redovisa möjlig utveckling av projektet					 Redovisa möjlig utveckling av "Bo på båt"
					Analys Under hösten sker en samlad utvärdering av det nuvarande Bo på Båt. I dagsläget är det 23 faryg som sedan ca 7 år är etablerade som året runt boende utmed Söder Mälarstrand.

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

—

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Arbeta för att Stockholms inre kajer ska kunna användas som tilläggsplatser och för rekreation, men samtidigt säkerställa sjöfartens behov					 Uppgraderad kajstrategi
					Analys En grupp inom Stockholms Hamnar har tillsatts och externt konsultstöd ska upphandlas. Arbetet sker i samverkan med andra aktörer inom Stockholms stad och kommer att avrapporteras under 2019.
 Delta i arbetet med internationella miljööverenskommelser och standardiseringar					 Göra en översyn (utifrån relevans och nytta) av de internationella sammanhang på miljöområdet där Stockholms Hamnar ska delta
					Analys Översyn pågår under detta år. Stockholms Hamnar är sedan länge med i flera internationella hamnsammanhang,

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					<p>bl.a. BPO (Baltic Ports Organization), ESPO (European Sea Ports Organisation) samt Cruise Baltic. Inom dessa sker miljöarbete i olika former.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hittills i år har Stockholms Hamnar bl.a. deltagit i BPO:s Environmental Working Group och i HELCOM samt även Cruise Baltic. • Ett samarbete har påbörjats med andra hamnar runt Östersjön angående elanslutning av fartyg. I september 2019 genomfördes en workshop, på initiativ av Stockholms Hamnar, där olika aspekter och behov av fortsatt samarbete om utbyggnad av elanslutningar i Östersjöhamnar identifierades. • SH jobbar med andra hamnar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					(bl.a. Helsingfors) om mottagning av svart/gråvatten från fartyg.
 Samverka med Region Stockholms planering för utökat kollektivt resande på stadens vatten					 Uppgraderad kajstrategi Analys En grupp inom Stockholms Hamnar har tillsatts och externt konsultstöd ska upphandlas. Arbetet sker i samverkan med andra aktörer inom Stockholms stad och kommer att avrapporteras under 2019.
 Se över förutsättningarna för att etablera kommersiella gästhamnar.					 Uppgraderad kajstrategi Analys En grupp inom Stockholms Hamnar har tillsatts och externt konsultstöd ska upphandlas. Arbetet sker i samverkan med andra aktörer inom Stockholms stad och kommer att avrapporteras under 2019.
	  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	85 %		86 %	
					  Stockholms Hamn AB ska utreda förutsättningarna för att sjöfarten kan utvecklas vid Stadsgården och Masthamnen och samtidigt skapa en levande stadsmiljö vid vattnet.
					Analys Ett projekt har

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					påbörjats med fokus på att studera utvecklingsalternativ för området, bl.a. med utgångspunkt från olika scenarier för färje- och kryssningstrafiken.

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andelen avfall som materialåtervinns eller återanvänds inom Hamnens verksamhet ska öka för att år 2020 uppgå till minst 80 procent					 Arbeta med resurseffektiv avfallshantering
					<p>Analys</p> <p>Pågår fortlöpande i form av ett systematiskt arbetssätt. Krav på källsortering och resurseffektiv avfallshantering ställs i alla relevanta upphandlingar och projekt.</p> <p>I den pågående upphandlingen av ny avfallsentreprenör kommer kravbilderna förändras för att få mer draghjälp av avfallsentreprenören i målet att öka andelen återvinning.</p>
 Utveckla det internationella perspektivet i sin kommunikation för att kunna kommunicera med fler än bara svensktalande invånare					 Kontakter med icke svensktalande besökare
					<p>Analys</p> <p>Den engelskspråkiga informationen uppdateras löpande, framför allt via webbplatsen.</p>
					 Stockholm Business Region AB ska tillsammans med Stockholms Hamnar, trafiknämnden och exploateringsnämnden utarbeta förslag till hållbar utveckling för en växande

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					besöksnäring.
					<p>Analys</p> <p>Samarbete med övriga aktörer inom Stockholms Stad pågår. Under tertialet har fokus varit på kryssningstrafikens betydelse för besöksnäringen, bl.a. med utgångspunkt från ny undersökning.</p>

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Analys

Stockholms Hamnar har sedan slutet av 80-talet arbetat med mycket aktivt med miljöfrågor och även redovisat sitt hållbarhetsarbete sedan 2012. I grunden för miljöfrågorna ligger ISO-certifieringen i miljö (ISO14001:2008) vilket ställer krav på att redovisa och bedöma miljöaspekter samt att arbeta och styra miljöarbetet utifrån egna miljömål. Stockholms Hamnars egna miljömål omfattar både den egna verksamheten samt kundernas verksamheter - både sjöfarts- och fastighetskunder.

Under 2019 har Stockholms Hamnar aktiviteter från handlingsplanerna för att få ett fossilbränslefritt Stockholms Hamnar 2025 samt minskad spridning av mikroplaster. Vidare arbetar hamnen med energibesparingsåtgärder, genomföra miljörabatter till kunder, svart- och gråvattenmottagning, matavfallsinsamling samt följa upp den framtagna strategin för fossilbränslefri sjöfart.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Arbeta för användningen av plast ska minska i stadens verksamheter					<p> Genomföra relevanta aktiviteter i Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast</p>
					<p>Analys</p> <p>Har påbörjats under under 2019 i form av en utvärdering av de vattenbaserade papperskorgarna i Riddarfjärden samt en påbörjad översyn av utformningen av Stockholms Hamnars vattennära papperskorgar. Deltagande i Miljöförvaltningens utredning gällande vattenbaserade papperskorgar (SeaBin).</p>

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Arbeta för en fossilbränslefri organisation 2030 genom att fasa ut användningen av fossil energi i egen och upphandlad verksamhet					 Fortsätta implementering av aktiviteter i enlighet med handlingsplan för ett fossilbränslefritt Stockholms Hamnar 2025
					Analys En handlingsplan för att uppnå Stockholms Hamnars mål om fossilfrihet 2025 ska presenteras under T3 2019. Fokus 2019 är på dialog med drivmedels- och truckleverantörer angående alternativa drivmedel till truckarna. Eventuellt deltagande hösten 2019 i projekt (Triple F) för utveckling av ny teknik för truckverksamheten (bränslecell, el). Förslag håller på att tas fram för att kunna minska utsläppen av fossil koldioxid från tjänsternas. Angående fossilfri uppvärmning är Stockholms Hamnar främst beroende av Stockholm Exergis handlingsplan.
 Arbeta med att energieffektivisera sina verksamheter så att stadens mål om minskad energieffektivisering uppnås					 Vidareutveckla Stockholms Hamnars arbete med energibesparingar
					Analys Arbeta med energibesparingar inom Stockholms Hamnars fastighetsbestånd pågår enligt plan. Genomförda inventeringar visar på fortsatt besparingspotential. Arbeta pågår med plan (för 2020-2023) för kartläggning av verksamhetselen och planen beräknas vara klar i slutet av 2019. Effektiviseringar är genomförda för drivmedelsanvändningen på Containerterminalen. Energibesparingsarbete avseende drivmedelsanvändningen i

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					uthamnarna är ännu inte påbörjat.
 Genom incitament fortsatt stimulera elanslutning av färjor och kryssningsfartyg i hamn					 Genomföra ett nytt miljörabattsystem för sjöfartskunder
					Analys Ny modell för Stockholms Hamnars miljörabatter är implementerad från och med 1 januari 2019. Revidering i modellen införs sannolikt 1 januari 2020.
 Identifiera klimatrelaterade sårbarheter i sitt bestånd och ta fram kostnadseffektiva förebyggande åtgärder					 Klimatanpassning av hamnområden
					Analys Klimatanpassning har ingått i Stockholms Hamnars utvecklingsprojekt i Kapellskär, Värtahamnen och byggandet av Stockholm Norvik Hamn, i form av bl.a. val av nivå på kajer samt vid dimensionering av dagvattensystem. Även i anläggningsprojekt inom befintliga hamnområden beaktas klimatanpassningar, ändringar görs med god marginal.
 Minska mängden avfall som uppkommer i verksamheterna. Där det är möjligt ska avfallet återanvändas, materialåtervinnas eller energiåtervinnas.					 Arbeta med svart- och gråvattenmottagning i Nynäshamn och Stockholm
					Analys Fortlöpande arbete och dialog pågår med berörda.
					 Delta i projekt med Stockholm Vatten och Avfall om matavfallsinsamling från fartyg
					Analys Pågår. Stockholms Hamnar deltar i projektet som drivs av Stockholm Vatten och Avfall.
					 Fortlöpande arbete internt med samt ställa krav i bygg- och anläggningsprojekt på förebyggande av avfall

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					och resurseffektiv avfallshantering
					<p>Analys</p> <p>Pågår fortlöpande i form av ett systematiskt arbetssätt. Krav på källsortering och resurseffektiv avfallshantering ställs i alla relevanta upphandlingar och projekt.</p>
 Minskad miljöbelastning vid val av material för Hamnens verksamhet					<p> Fasa ut kemiska produkter i Stockholms Hamnars verksamhet som innehåller utfasningsämnen</p> <p>Analys</p> <p>Pågår enligt plan. Flera kemiska produkter innehållande utfasningsämnen har fasats ut/kommer att fasas ut i Stockholms Hamnars verksamhet under 2019.</p> <p> Genomföra riskbedömning av kemikalier i Stockholms Hamnars verksamhet</p> <p>Analys</p> <p>Riskbedömningar har genomförts av samtliga använda kemikalier, förbättringsåtgärder har identifierats. Aktiviteten slutförd.</p>
 Utreda vilka åtgärder som bör genomföras för att bidra till en utveckling mot fossilbränslefri sjöfart					<p> Följa upp den framtagna strategin för fossilbränslefri sjöfart.</p> <p>Analys</p> <p>Åtgärder som genomförs i enlighet med utredningen är bland annat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Översyn av de internationella sammanhang på miljöområdet där Stockholms Hamn ska delta. (Pågår under hela 2019) • Handlingsplan för och samarbete med andra hamnar i Östersjön om

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					<p>elanslutning av fartyg (t.ex. kryssningsfartyg). (Pågår under hela 2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ny modell för Stockholms Hamnars miljöbatter (med fokus på utsläpp till luft) från och med 1 januari 2019. Ytterligare revidering av modellen för miljöbatter planeras till 1 januari 2020.
	 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system			100 %	 Implementera Byggvarubedömningen i anläggningsprojekt Analys Kravställning enligt Byggvarubedömningen tillämpas i upphandling av anläggningsprojekt.
	 Köpt energi (GWh)			35 GWh	
	 Köpt energi för värme, tappvarmvatten, komfortkyla samt fastighetsel (enligt Boverkets definition för fastighetsenergi) per kvadratmeter A-temp (kWh/m ²)			99,95 kWh/m ²	
	 Årlig energiproduktion baserad på solenergi (MWh)			475 MWh	
					 Fortlöpande ställa kemikalie- och materialkravi Hamnens upphandlingar
					Analys Pågår fortlöpande i form av ett systematiskt arbetssätt. Krav på val av material och kemikalier samt rätt hantering av produkterna ställs i alla relevanta upphandlingar och projekt. Byggvarubedömningen

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					tillämpas som materialbedömningssystem i anläggningsprojekt, parallellt med gällande avtal med SundaHus.

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Analys

Stockholms Hamnar har på kort tid genomfört två stora hamnprojekt, Värtapiren och utbyggnad Kapellskärs hamn. Detta har genomförts utan i princip några bidrag, med en bibehållen godtagbar lönsamhet. Resultatet före skatt ligger fortfarande på över 10 % i resultatmarginal.

Det nu dominerande projektet är nybyggnationen av en ny modern container- och rorohamn norr om Nynäshamn, Stockholm Norvik Hamn. Investeringen som är på drygt 3,7 mdkr har ett positivt nettonuvärde i samma nivå som det ursprungliga beslutet.

Stockholms Hamnar jobbar kontinuerligt med att effektivisera verksamheten. I möjligaste mån upprätthålls verksamheten med egna anställda. Stockholms Hamnar är ett förhållandevis litet företag. Inom vissa funktioner är det därför omöjligt att uppnå effektivitet med helt egen personal. Inom de riktigt stora hamnprojekten finns ett antal inhyrda konsulter. Dock består den högsta projektledningen helt och hållet av i Stockholms Hamn anställd personal. Likaså är det svårt att med helt egen personal bemanna t ex reception och löneadministration. Det är också funktioner som sköts av inhyrd personal.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Fortsätta arbetet med att utveckla och förädla bolagets fastigheter samt effektivisera driften av byggnader och anläggningar	 Hyresintäkter	164 mnkr	244	250	
	Analys Tappar något mot det uppsatta målet, bl a beroende på att några hyresgäster valt att flytta samt att jobbet med att hitta lämpliga nya hyresgäster förskjutits i tiden.				
	  Andel administrations- och indirekta kostnader			17 %	
	  Avvikelse investeringsbudget, %	15,84 %	1 338 mnkr	1 155 mnkr	
	Analys Avvikelsen beror på snabbare framdrift än beräknat i projekt Stockholm Norvik Hamn. Hamnbygget är inne på sista året och från september 2020 är det full drift.				

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
	 Resultat efter finansnetto(mnkr)	105	94	94	

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Analys

Stockholms Hamnar har två övergripande mål - lönsam affärsverksamhet och effektiv verksamhetsstyrning. Inom ramen för dessa mål finns aktiviteter inom utveckling av verksamheten i olika processer, implementering av aktiviteter för att stärka arbetsgivarvarumärket, öka användandet av digitala verktyg för att effektivisera verksamheten.

För att bredda delaktigheten hos samtliga chefer genomförs chefsträffar inom olika ämnen, främst verksamhetsutveckling och styrning. Inom Stockholms Hamnar är framtagande av verksamhetsplaner, budget decentraliserat till enhetsnivå. Detta gäller även prognoser - och uppföljningar vid tertialen.

I årets medarbetarenkät hade Stockholms Hamnar som vanligt bra värden. Just nu i skrivandes stund jobbar man enhets- eller avdelningsvis med resultatet från enkäten.

En grupp under ledning av Stockholms Hamnars dataskyddsombud har tagit fram "Riktlinjer för dataskydd". Den beskriver organisation, personuppgiftsbehandling, olika definitioner och begrepp och en instruktion för hur man gör vid begäran om tillgång till personuppgifter. På den externa hemsidan finns en sida som beskriver Hamnens behandling av personuppgifter.

Nuvärdeskalkylen för projektet Stockholm Norvik Hamn uppdateras löpande. Nettonuvärdet avviker positivt från nettonuvärdet vid beslutstillfället. Projektets resultatpåverkan efter driftsättningen är medtaget i treårsprognosen för 2020-2022.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Analysera och redovisa driftskostnadskonsekvenser av digitaliseringsprojekt					 Verksamhetsutveckling & digitalisering
					Analys I affärsplanen för 2019 är ett av årets fokusområden digitalisering. Med en sammanhållande projektledare i spetsen har Hamnen startat upp, eller intensifierat befintliga, projekt inom området. Samarbetet med Ignite Public, implementeringen av Office 365, ITS (avancerat system för logistik på hamnplan), implementeringen av eDok är några exempel

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					så här långt.
 Ansöka om att ta del av de statliga investeringsmedlen för att finansiera uppförande av automatiserade anläggning för nykterhetskontroller vid hamnens anläggningar					 Pilotprojekt för nykterhetskontroller
					Analys Vi anser från Hamnens sida, att vi inte kan söka medel till detta. Pilotprojektet löper annars vidare enligt plan.
 Arbeta för att ha en kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att frigöra lokaler för annan användning eller aweckling					 Interna hyror
					Analys I bokföringen bokas sedan 1 jan 2019 internhyra för de olika verksamheterna när de utnyttjar Hamnens egna lokaler.
 Arbeta med kompetensbaserad rekrytering och säkerställa att kommunkoncernens chefer har god kunskap om rekryteringsprocessen.					 Utveckla HR-verksamheten
					Analys Har etablerat en ny HR-organisation och jobbar enligt en ny HR-strategi med ett tydligare stöd till cheferna.
 Förbättra metoder för att tillvarata den potential som finns för anbud från små företag i offentlig upphandling, för sund konkurrens och ökad innovation.					 Delta i projektet Ignite Public
					Analys Har under året aktivt jobbat med Ignite Public för att hitta nya leverantörer och nya lösningar för bl a "gamla" behov. Arbetet fortsätter med att identifiera avtalslösa inköp, undvika "mindre seriösa" leverantörer. Med en smidigare upphandlings- och inköpsprocess kan vi öka resurserna för att få fram ännu bättre avtal.
					 Förstärka upphandlings- och inköpsverksamheten
					Analys Styr om resurser till upphandlingsenheten. Inom ramen för Stadens VINST-projekt har Hamnen tagit fram en egen modell för

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					uppföljning av leverantörer, avtal, beställare och inköpsmönster. Med detta verktyg så är målet bl a att underlätta inköpsadministrationen, identifiera avtalslösa inköp, undvika "mindre seriösa" leverantörer. Med en smidigare upphandlings- och inköpsprocess kan vi öka resurserna på att få fram ännu bättre avtal.
 Ha en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens.	 Aktivt Medskapandeindex	80		80	 Utveckla HR-verksamheten
					Analys Har etablerat en ny HR-organisation och jobbar enligt en ny HR-strategi med ett tydligare stöd till cheferna.
 Prioritera stöd till chefer i det systematiska arbetsmiljöarbetet liksom kompetensutveckling för både medarbetare och chefer för att öka kunskapen om organisatorisk och social arbetsmiljö.					 Utveckla HR-verksamheten
					Analys Har etablerat en ny HR-organisation och jobbar enligt en ny HR-strategi med ett tydligare stöd till cheferna.
 Säkerställa att stadens upphandlingar används som ett medel att kvalitetsutveckla verksamheterna samt driva utvecklingen i innovativ och ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar riktning.					 Förstärka upphandlings- och inköpsverksamheten
					Analys Styr om resurser till upphandlingsenheten. Inom ramen för Stadens VINST-projekt har Hamnen tagit fram en egen modell för uppföljning av leverantörer, avtal, beställare och inköpsmönster. Med detta verktyg så är målet bl a att underlätta inköpsadministrationen, identifiera avtalslösa inköp, undvika "mindre seriösa" leverantörer. Med en smidigare upphandlings- och inköpsprocess kan vi öka resurserna på att få fram ännu bättre

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
					avtal.
 Säkerställa att stadens upphandlingar är marknadsmässiga, konkurrensneutrala och säkerställer hög kvalitet och kostnadseffektivitet					 Förstärka upphandlings- och inköpsverksamheten
					Analys Styr om resurser till upphandlingsenheten. Inom ramen för Stadens VINST-projekt har Hamnen tagit fram en egen modell för uppföljning av leverantörer, avtal, beställare och inköpsmönster. Med detta verktyg så är målet bl a att underlätta inköpsadministrationen, identifiera avtalslösa inköp, undvika "mindre seriösa" leverantörer. Med en smidigare upphandlings- och inköpsprocess kan vi öka resurserna på att få fram ännu bättre avtal.
 Utveckla sin innovationsförmåga och arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt					 Verksamhetsutveckling & digitalisering
					Analys I affärsplanen för 2019 är ett av årets fokusområden digitalisering. Med en sammanhållande projektledare i spetsen har Hamnen startat upp, eller intensifierat befintliga, projekt inom området. Samarbetet med Ignite Public, implementeringen av Office 365, ITS (avancerat system för logistik på hamnplan), implementeringen av eDok är några exempel så här långt.
	  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram			87 %	
	  Index Bra arbetsgivare	87		88	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet	Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
	<p>Analys</p> <p>Stockholms Hamnar har år 2019 värdet 87 på index Bra arbetsgivare. Detta är 1 indexpunkt högre jämfört med samtliga bolag 2019.</p> <p>Uppdelat är detta 95 för jämställdhet (minskning m 1 indexpunkt, 4 punkter högre än andra bolag), 90 för attraktiv arbetsgivare (minskning m 1 indexpunkt, 2 indexpunkter högre än andra bolag) och rekommendera arbetsplats är 77 (oförändrat jämfört med förra året, 1 punkt lägre än andra bolag).</p>				
	 ♀ ● Sjukfrånvaro	3,6 %	3 %	3 %	
	 ♀ ● Sjukfrånvaro dag 1-14	2,4 %	3 %	3 %	